

MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN ÖĞRENCİ TOPLULUKLARINA KATILIM DÜZEYİ İLE İLGİLİ TUTUM VE DAVRANIŞLARI

Başar UYMAZ¹, Rezzan KASIM², Pınar ŞANLIBABA³, Rukiye Duygu ÇAY⁴, Fatma AŞILIOĞLU⁵

ÖZET

Öğrenci topluluğu, herhangi bir üniversitede bir grup öğrencinin çeşitli hobilerle uğraşmak, belirli bir konu üzerine tartışmak veya araştırma yapmak, öğrencilere veya insanlara yardım etmek, kişisel gelişimini sağlamak gibi amaçlarla bir araya gelerek oluşturdukları bir gruptur. Bir öğrenci topluluğu herhangi bir konuda ortak ilgi alanına sahip kişiler tarafından kurulur ve sürdürülür. Bu kapsamda yapılan bu çalışmada, meslek yüksekokulu öğrencilerinin öğrenci topluluklarına katılımları ile ilgili tutum ve davranış düzeylerinin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Çalışmada, Ankara Üniversitesi Kalecik Meslek Yüksekokulu, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Bayramiç Meslek Yüksekokulu ve Kocaeli Üniversitesi Arslanbey Meslek Yüksekokulu'nun değişik programlarında okuyan 245 kız ve 145 erkek olmak üzere toplam 390 öğrenciye 18 sorudan oluşan anket uygulanmıştır. Anket formu ile öğrencilerin aile yapıları, öğrencilerin bağlı oldukları meslek yüksekokullarındaki öğrenci topluluk düzeyleri ve öğrencilerinin bu topluluklara yaklaşımları ile katılım eğilimleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Öğrencilerin babalarının %31,0'i ilkököl ve % 23,6'sı lise mezunudur. Annelerinin eğitim düzeyi ise; % 41,0'inin ilkököl ve % 26,9'unun orta düzeyde olduğu saptanmıştır. Öğrenci ailelerinin % 32,1'i ilçe merkezinde, % 30,0'u il merkezinde ve % 16,4'ü ise metropollerde yaşamaktadır. Öğrencilerin % 8,7'si öğrencisi olduğu meslek yüksekokulunda faaliyet gösteren öğrenci topluluğu olduğunu belirtirken, % 91,3'ü herhangi bir öğrenci topluluğunun bulunmadığını belirtmiştir. Öğrencilerin % 2,1'i en az bir öğrenci topluluğuna üye iken, % 97,9'u ise üye olmadığını ifade etmiştir. Öğrencilerin % 22,1'i, öğrenci topluluklarının kişisel gelişimine en önemli katkısı olarak ifade özgürlüğünü geliştirmesi olarak belirtmiştir. Öğrenci topluluklarına üye olmayan öğrencilerin % 44,6'sı öğrenci topluluklarından haberdar olmadıklarını ifade ederken, % 30,0'u ise böyle bir faaliyetin meslek yüksekokulunda bulunmadığını ifade etmiştir. Bununla beraber öğrencisi olduğu meslek yüksekokulunda aktif bir öğrenci topluluğu bulunması halinde öğrencilerin % 41,5'i katılmak istediğini, % 34,6'sı ise araştırmak istediğini belirtmiştir. Bu anket sonuçlarına göre düşük düzeyde tespit edilen ilginin nedeni, üniversite yönetiminin meslek yüksekokullarındaki öğrenci topluluk faaliyetleri ile ilgili teşviklerinin yetersiz olmasına ve meslek yüksekokul yönetimlerinin ise bu konuda yeterli ilgi göstermemesine bağlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Meslek Yüksekokulu, Öğrenci, Öğrenci Topluluğu

VOCATIONAL SCHOOL STUDENTS COMMUNITY PARTICIPATION LEVELS OF STUDENT RELATED ATTITUDES AND BEHAVIORS

ABSTRACT

Student community refers to a group of students at any university to deal with a variety of hobby, a discussion on a particular topic or to do research, to help students or people. Students come together in order to ensure personal development. A student community is founded by people with any issue of common interest and maintained. This study was carried out in this context, regarding the participation of students in vocational school students are intended to identify community attitudes and behavior levels. In this study, Ankara University Kalecik Vocational School, Çanakkale Onsekiz Mart University Bayramiç Vocational School and Kocaeli University Arslanbey Vocational School students from different programs, 245 girls and 145 men, answered 18 questions of questionnaires. The questionnaire with the family structures of the student, the student community level approach to these communities and students in vocational colleges they are affiliated with the participation of the students have been tried to determine the trend. Fathers of the 31,0% (23,6%) of the students are primary school (high school) graduates. Mothers of the 41,0% (26,9%) of the students are primary school (high school) graduates. Families of the 32,1% of the students live in the district; 30,0% (16,4%) of them live in the province (metropolitan area). While 8,7% of the students indicates that there is active professional community in Vocational school, 91,3% of the students notes that there is no student

¹ Yrd.Doç.Dr. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Bayramiç Meslek Yüksekokulu, buymaz@comu.edu.tr

² Doç.Dr. Kocaeli Üniversitesi Arslanbey Meslek Yüksekokulu, rkasim@kocaeli.edu.tr

³ Doç.Dr. Ankara Üniversitesi Mühendislik Fakültesi, Pinar.Sanlibaba@ankara.edu.tr

⁴ Dr., Öğr. Gör. Ankara Üniversitesi, Kalecik Meslek Yüksekokulu, duygu.cay@ankara.edu.tr

⁵ Dr., Öğr. Gör. Ankara Üniversitesi, Kalecik Meslek Yüksekokulu, fatma.asilioglu@ankara.edu.tr

community. While 2,1% of the students are members of at least one student community, 97,9% of them expresses no student community membership. 22,1% of the students indicates that the most important contribution of the student community is the help to the improvement of the freedom of expression. While 44,6% of students who are not members of the student community expresses that they are not aware of the student communities, 30,0% of them expresses that there is no such activity in the vocational schools. However, if there is an active student community 41,5% of the sample states that they want to join student community, 34,6% want to investigate. According to this study results, low level of interest is connected to the inadequate incentives of university management to the community activities of vocational schools and inadequate interest of vocational school management.

Keywords: Vocational School, Student, Student Community

GİRİŞ

Öğrencilerin ders dışı gönüllülük aktiviteleri temel olarak iki yönde ilerlemektedir: Özellikle Batı’lı toplumlarda sayıları ve etkinlikleri çok fazla sayıda olan sivil toplum örgütleri, öğrenciler için önemli bir gönüllülük alanıdır. Öğrencilerin ders dışı gönüllülük aktivitelerinin ikinci önemli alanı öğrenci topluluklarıdır. Öğrenci toplulukları, birçok üniversitenin akademik unsurları kadar önemli saydıkları, toplum yararına bir gelenektir. Öğrencilerin bu topluluklarda yaptıkları çalışmalar, kimi zaman belirli bir alanda topluma olağanüstü katkılar yapmış kişilerin ilk durakları olagelmıştır. Hatta bu topluluk geleneğinin bazı ülkelerde lise/kolej seviyesinde öncülleri olup süreç yükseköğrenimden önce başlamaktadır. Kimi üniversitelerde sayıları yüzleri bulan öğrenci toplulukları olup hemen her konuda toplumsal çalışmalar yapmaktadırlar. Öğrenci toplulukları, katılım süreçlerinin ve örgütlenme pratiğinin edinildiği önemli bir demokratik deneyim unsuru olması açısından da ayrıca dikkat çekicidir. Farklı fikirlerin izlenmesi, demokratik tartışma ve uzlaşma deneyiminin geliştirilmesi, takım çalışması, iletişim, liderlik ve proje yürütme becerilerinin güçlendirilmesi açısından zengin bir seçenek sunan topluluklar, üniversite öğrencilerinin yaşam boyu beraberlerinde götürdükleri deneyim ve anıların edinildiği bir örgütlenme biçimi olarak algılanmaktadır. Böylesi zengin bir gönüllülük ortamının gelişmesi için dışsal katkıların da önemi büyüktür. Üniversite yönetiminin ve akademisyenlerinin gönüllülük ve topluluk faaliyetlerini bir öğrenme fırsatı olarak görmesi; bu çalışmalara yönelik gerekli kurumsal altyapı ve mali kaynağın oluşturması; öğrencilerin bu çalışmaları yürütürken bürokratik engellere mümkün olduğunca takılmaması; başarılı uygulamaların iyi örnek olarak paylaşılması; toplum önünde takdir yoluyla ödüllendirilmesi söz konusu faaliyetlerin geliştirilmesi için kritik önem taşımaktadır. Öğrencilerin, özellikle “öğrenci haklarını savunan” toplulukları kurmakta zorlandığı buna karşılık “girişimcilik” ve “engelli haklarının korunması” gibi konulara yönelik kurulan toplulukların ise en az engelle karşılaşılan alanlar olarak görülmektedir. Öğrencilerin en yaygın olarak üye oldukları topluluklar sosyal hizmetler, insan hakları, kültür, sanat ve çevre alanında faaliyet gösteren topluluklardır (Anonymous, 2013).

Topluluklar, üniversitenin yapısına göre bir akademik birim bünyesinde, Sağlık Kültür Spor Daire Başkanlığına (SKS) ya da Öğrenci Konseyine bağlı olarak kurulmakta ve faaliyetlerini yürütmektedirler. Öğrenci topluluklarının kuruluş aşamasında bir akademik danışmanın mevcut olması gerekmektedir. Akademik danışmanın ise topluluk faaliyetlerinin içinde ne oranda bulunacağı, yetki ve sorumlulukları, üniversiteden üniversiteye ve topluluktan topluluğa değişiklik göstermektedir. Her üniversite, öğrenci topluluklarının kuruluşu ve işleyişine yönelik ilke ve kurallarını bir yönetmelik ile belirlemektedir. 2005 yılında YÖK tarafından yayınlanan Yükseköğretim Kurumları Öğrenci Konseyleri ve Yükseköğretim Kurumları Ulusal Öğrenci Konseyi Yönetmeliğine göre Öğrenci Konseyleri öğrencilerin eğitim, sağlık, spor ve kültürel ihtiyaçlarının karşılanmasında öğrencilerin görüşlerini belirleyerek, yönetim organlarına bildirmek ve yönetim organları ile öğrenciler arasındaki iletişimi oluşturmak amacı ile kurulmaktadır. Üniversite bünyesinde SKS’ye bağlı kurulan öğrenci topluluklarının Meslek Yüksek Okullarındaki (MYO) varlığı/faaliyetleri, önlisans eğitimini çoğunlukla küçük yerleşim birimlerinde devam ettirmekte olan öğrencilerin üniversite ve sosyal yaşama katılım ve/veya katkıları ile öğrencilerin grup halinde yürütülen rekreasyon aktivitelerine katılım imkanlarını arttıran faktörler olacağı öngörülmektedir. Bu bağlamda planlanan bu çalışmada; Ankara Üniversitesi Kalecik MYO, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Bayramiç MYO ve Kocaeli Üniversitesi Arslanbey MYO’nun değişik programlarında okuyan 390 öğrenciye 18 sorudan oluşan anket uygulanmıştır. Anket formu ile öğrencilerin aile yapıları, öğrenci topluluklarına katılımları ile ilgili tutum ve davranış düzeylerinin tespit edilmesi amaçlanmıştır.

Materyal Ve Yöntem

Bu çalışmada 2014–2015 eğitim-öğretim yılında Ankara Üniversitesi Kalecik MYO, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Bayramiç MYO ve Kocaeli Üniversitesi Arslanbey MYO’nun değişik programlarında okuyan 390 öğrenciye 18 sorudan oluşan anket uygulanmıştır. Anket formlarının doldurulmasında öğrenciler üzerinde herhangi bir etki oluşturmamak için yüz yüze görüşme tekniğinin kullanılmasından kaçınılmıştır. Anket formları öğrencilere dağıtılarak isimlerini yazmadan serbestçe cevaplamaları istenmiş ve araştırmanın temel verileri sağlanmıştır.

Araştırma Bulguları

Ankara Üniversitesi Kalecik MYO, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Bayramiç MYO ve Kocaeli Üniversitesi Arslanbey MYO’nun değişik programlarında 2014–2015 eğitim-öğretim yılında okuyan ve araştırmaya dâhil olan öğrencilerin yaş dağılımları Tablo 1’de, öğrencilerin cinsiyet dağılımları Tablo 2’de ve öğrenci ebeveynlerinin demografik özellikleri ise Tablo 3’de yer almaktadır.

Tablo 1. MYO öğrencilerinin yaş profili

	Kalecik MYO		Bayramiç MYO		Arslanbey MYO		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
18-20	77	70,0	143	68,4	45	63,4	265	67,9
21-25	26	23,6	66	31,6	18	25,4	110	28,2
26-30	4	3,6	0	0,0	3	4,2	7	1,8
31-35	0	0,0	0	0,0	1	1,4	1	0,3
35-üstü	3	2,8	0	0,0	4	5,6	7	1,8

Tablo 2. MYO öğrencilerinin cinsiyet dağılımı

	Kalecik MYO		Bayramiç MYO		Arslanbey MYO		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Kız	73	66,4	133	63,6	39	54,9	245	65,1
Erkek	37	33,6	76	36,4	32	45,1	145	34,9

Tablo 3. Öğrenci ebeveynlerinin demografik özellikleri

	Kalecik MYO		Bayramiç MYO		Arslanbey MYO		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Baba								
Çalışıyor	59	53,6	114	54,5	41	57,7	214	54,9
Emekli	41	37,3	51	24,4	18	25,4	110	28,2
Çalışmıyor	10	9,1	44	21,1	12	16,9	66	16,9
Baba								
Okur-yazar değil	0	0,0	2	1,0	0	0,0	2	0,5
Okuryazar	3	2,7	3	1,4	7	9,9	13	3,3
İlkokul	26	23,6	74	35,4	21	29,6	121	31,0
Ortaokul	31	28,2	52	24,9	16	22,5	99	25,4
Lise	34	30,9	41	19,6	17	23,9	92	23,6
Üniversite	16	14,6	37	17,7	10	14,1	63	16,2
Anne								
Çalışıyor	38	34,5	52	24,9	9	12,7	99	25,4
Emekli	9	8,2	6	2,9	3	4,2	18	4,6
Çalışmıyor	63	57,3	151	72,2	59	83,1	273	70,0
Anne								
Okur-yazar değil	1	0,9	12	5,7	7	9,9	20	5,1
Okuryazar	1	0,9	8	3,8	3	4,2	12	3,1
İlkokul	44	40,0	84	40,2	32	45,1	160	41,0
Ortaokul	37	33,6	54	25,8	14	19,7	105	26,9
Lise	19	17,3	44	21,2	11	15,5	74	19,0
Üniversite	8	7,3	7	3,3	4	5,6	19	4,9

Tablo 1 incelendiğinde, öğrencilerin % 67,9'unun 18–20, % 28,2'sinin 21–25 ve % 1,8'inin ise 26–30 ile 35 yaş ve üstü olduğu saptanmıştır. Tablo 2'de verilen sonuçlara göre öğrencilerin % 64,1'i kız ve % 34,9'u ise erkektir. Tablo 3 incelendiğinde öğrenci babalarının % 54,9'u çalışıyor iken, annelerinin %70,0'i ise çalışmamaktadır. Ebeveynlerden babaların % 31,0'i ve annelerin ise % 41,0'i ilkokul mezunudur. Babaların % 16,2'si ile annelerin % 4,9'u ise üniversite mezunudur.

Tablo 4 ve Tablo 5'de sırasıyla öğrenci ailelerinin yaşam yerleri ile kardeş sayıları, Tablo 6'da ise öğrencilerin eğitim gören kardeş sayısı ise yer almaktadır.

Tablo 4. Öğrenci ailelerinin yaşam yerleri

	Kalecik MYO		Bayramiç MYO		Arslanbey MYO		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Metropol	16	14,5	34	16,3	14	19,7	64	16,4
İl Merkezi	47	42,7	54	25,8	16	22,5	117	30,0
İlçe Merkezi	32	29,1	72	34,4	21	29,6	125	32,1
Belde	6	5,5	7	3,4	9	12,7	22	5,6
Köy	9	8,2	42	20,1	11	15,5	62	15,9

Tablo 5. Öğrencilerin kardeş sayıları

	Kalecik MYO		Bayramiç MYO		Arslanbey MYO		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Yok	3	2,7	9	4,3	6	8,5	18	4,6
1	19	17,3	28	13,4	7	9,9	54	13,8
2	41	37,3	66	31,6	16	22,5	123	31,5
3	22	20,0	36	17,2	24	33,8	82	21,0
4 ve üstü	25	22,7	70	33,5	18	25,4	113	29,1

Tablo 6. Öğrencilerin eğitim gören kardeş sayısı

	Kalecik MYO		Bayramiç MYO		Arslanbey MYO		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Yok	26	23,6	41	19,6	17	23,9	84	21,5
1	35	31,8	77	36,8	17	23,9	129	33,1
2	33	30,0	36	17,2	20	28,2	89	22,8
3	8	7,3	21	10,0	11	15,5	40	10,3
4 ve üstü	8	7,3	34	16,4	6	8,5	48	12,3

Tablo 4 incelendiğinde, ailelerin % 32,1'i ilçe merkezlerinde, % 30,0'u il merkezlerinde, % 16,4'ü metropollerde, % 15,9'u köylerde ve % 5,6'sı ise beldelerde yaşamaktadır. Tablo 5 incelendiğinde öğrencilerin % 31,5'inin 2 tane, % 29,1'inin 4 ve daha fazla, % 21'inin 3 tane, % 13,8'inin 1 tane kardeşi olduğu ve % 4,6'sının ise kardeşi olmadığı görülmektedir. Eğitim gören kardeş sayılarının verildiği Tablo 6'ya göre MYO öğrencilerinin % 33,1'inin 1 kardeşi, % 22,8'inin 2 kardeşi % 12,3'ünün 4 veya daha fazla kardeşi, % 10,3'ünün ise 3 kardeşi eğitim görmektedir. Öğrencilerin % 21,5'inin ise eğitim gören kardeşi bulunmamaktadır.

Öğrencilerin burs alma durumu ile öğrencilerin eğitimleri sırasında barınma yerleri Tablo 7 ve Tablo 8'de; öğrencilerin daha önce üniversite okuma durumu ise Tablo 9'da değerlendirilmiştir.

Tablo 7. Öğrencilerin burs alma durumu

	Kalecik MYO		Bayramiç MYO		Arslanbey MYO		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Evet	14	12,7	30	14,4	6	8,5	50	12,8
Hayır	96	87,3	179	85,6	65	91,5	340	87,2

Tablo 8. Öğrencilerin eğitimleri sırasında barınma yerleri

	Kalecik MYO		Bayramiç MYO		Arslanbey MYO		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Ailemle kalıyorum	32	29,1	19	9,1	50	70,4	101	25,9
Özel yurttta	4	3,6	112	53,6	10	14,1	126	32,3
Devlet yurdunda	53	48,2	6	2,9	2	2,8	61	15,6
Kiralık evde	21	19,1	72	34,4	9	12,7	102	26,2

Tablo 9. Öğrencilerin daha önce üniversite okuma durumu

	Kalecik MYO		Bayramiç MYO		Arslanbey MYO		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Evet	2	1,8	2	1,0	2	2,8	6	1,5
Hayır	108	98,2	207	99,0	69	97,2	384	98,5

Tablo 7 ve 8'de yer alan veriler değerlendirildiğinde eğitimleri sırasında MYO öğrencilerinin % 87,2'sinin burs almadığı ve % 12,8'inin ise burs aldıkları; öğrencilerin % 32,3'ünün özel yurtlarda, % 26,2'sinin kiralık evde, % 25,9'unun ailesiyle birlikte ve % 15,6'sının ise devlet yurdunda kaldığı saptanmıştır. Tablo 9 incelendiğinde ise öğrencilerin % 98,5'inin daha önce herhangi bir üniversiteden mezun olmadığı, % 1,5'inin ise daha önceden bir üniversite bitirdiği görülmüştür.

Tablo 10. Öğrencisi olduğunuz üniversitede faaliyet gösteren öğrenci toplulukları var mı?

	Kalecik MYO	Bayramiç MYO	Arslanbey MYO	Toplam
--	-------------	--------------	---------------	--------

	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Evet	5	4,5	26	12,4	3	4,2	34	8,7
Hayır	105	95,5	183	87,6	68	95,8	356	91,3

“Öğrencisi olduğunuz üniversitede faaliyet gösteren öğrenci toplulukları var mı?” sorusuna öğrencilerin verdikleri yanıtlar Tablo 10’da yer almaktadır. Öğrencilerin % 8,7’si bu soruya evet yanıtını verirken, % 91,3’ü ise hayır demiştir.

Tablo 11. Öğrencisi olduğunuz MYO’da faaliyet gösteren öğrenci toplulukları var mı?

	Kalecik MYO		Bayramiç MYO		Arslanbey MYO		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Evet	3	2,7	17	8,1	1	1,4	21	5,4
Hayır	107	97,3	192	91,9	70	98,6	369	94,6

MYO’da faaliyet gösteren öğrenci topluluklarının değerlendirildiği Tablo 11 incelendiğinde, öğrencilerin % 94,6’sı öğrencisi olduğu MYO’da öğrenci topluluğu bulunmadığını ve % 5,4’ü ise bulunduğunu belirtmiştir.

Tablo 12. Öğrencisi olduğunuz üniversitede/MYO’da herhangi bir öğrenci topluluğuna üye misiniz?

	Kalecik MYO		Bayramiç MYO		Arslanbey MYO		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Evet	2	1,8	6	2,9	0	0,0	8	2,1
Hayır	108	98,2	203	97,1	71	100,0	382	97,9

“Öğrencisi olduğunuz üniversitede/MYO’da herhangi bir öğrenci topluluğuna üye misiniz?” sorusuna öğrencilerin sadece % 2,1’i evet, % 97,9’u ise hayır cevabı vermiştir.

Tablo 13. Öğrencisi olduğunuz üniversitede/MYO’da öğrenci topluluğuna kaç yıldır üyesiniz?

	Kalecik MYO		Bayramiç MYO		Arslanbey MYO		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
1 yıl	0		2		0		2	
2 yıl ve üstü	2		4		0		6	

Öğrenci topluluklarına üye olan öğrencilere, “Öğrencisi olduğunuz üniversitede/MYO’da öğrenci topluluğuna kaç yıldır üyesiniz?” sorusu sorulmuştur. Tablo 13 incelendiğinde, üye öğrencilerin üyelik faaliyetini genelde 2 yıl ve üstü bir zaman diliminde devam ettirdikleri gözlenmektedir.

Tablo 14. Öğrenci topluluğundan nasıl haberiniz oldu?

	Kalecik MYO		Bayramiç MYO		Arslanbey MYO		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Arkadaş ortamından	35	26,7	64	25,7	9	11,2	108	23,5
Afişlerden	20	15,3	34	13,7	7	8,7	61	13,3
Akademik danışmanlardan	13	9,9	24	9,6	2	2,5	39	8,5
Öğrenci topluluklarının faaliyetlerinden	17	13,0	35	14,1	19	23,8	71	15,4
Web’den	7	5,3	15	6,0	14	17,5	36	7,8
Haberim yok	39	29,8	77	30,9	29	36,3	145	31,5

Öğrencilerin topluluklardan nasıl haberdar olduklarının saptandığı (birden fazla işaretlemenin yapılabildiği) 14. Tablo verilerine göre; öğrencilerin % 23,5’i arkadaş ortamından, % 15,4’ü öğrenci toplulukları faaliyetlerinden, % 13,3’ü afişlerden, % 8,5’i akademik danışmanlardan ve % 7,8’i ise web sitelerinden yararlanarak öğrenci topluluklarından haberdar olduğunu belirtmiştir. Buna karşılık öğrencilerin % 31,5’i topluluklardan haberinin bulunmadığını belirtmiştir.

Tablo 15. İlgilendiğiniz topluluk faaliyetlerine zamanınızın ne kadarını ayırıyorsunuz?

	Kalecik MYO	Bayramiç MYO	Arslanbey MYO	Toplam
--	-------------	--------------	---------------	--------

	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Haftada bir saat	23	71,9	31	73,8	6	85,7	60	74,1
Haftada iki saat	8	25,0	2	4,8	1	14,3	11	13,6
Haftada üç saat	1	3,1	5	11,9	0	0,0	6	7,4
Haftada üç saatten fazla	0	0,0	4	9,5	0	0,0	4	4,9

Topluluk üyesi öğrencilerin “İlgilendiğiniz topluluk faaliyetlerine zamanınızın ne kadarını ayırıyorsunuz?” sorusuna verdikleri yanıtlar Tablo 15’de yer almaktadır. Topluluk üyesi öğrencilerin % 74,1’i haftada 1 saat, % 13,6’sı haftada iki saat, % 7,4’ü haftada üç saat ve % 4,9’u ise haftada üç saatten fazla yanıtını vermiştir.

Tablo 16. Sizce öğrenci topluluklarının kişisel gelişime en önemli katkısı aşağıdakilerden hangisidir?

	Kalecik MYO		Bayramiç MYO		Arslanbey MYO		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Zamanın verimli kullanımı	19	17,3	20	9,6	6	8,5	45	11,5
Duyarlılığın artırması	31	28,2	39	18,7	26	36,6	96	24,6
Yaratıcılığı artırması	0	0,0	36	17,2	5	7,0	41	10,5
İfade özgürlüğünü geliştirmesi	25	22,7	51	24,4	10	14,1	86	22,1
Sosyal paylaşımı artırması	31	28,2	46	22,0	23	32,4	100	25,6
Liderlik vasfının geliştirmesi	4	3,6	17	8,1	1	1,4	22	5,7

Öğrenci topluluklarının kişisel gelişime katkılarının değerlendirildiği Tablo 16’da yer alan verilere göre öğrencilerin % 25,6’sı toplulukların sosyal paylaşımı artırmasını en önemli katkı olarak görmektedirler. Duyarlılığı artırması (% 24,6), ifade özgürlüğünü geliştirmesi (% 22,1), zamanın verimli kullanılması (% 11,5) ve yaratıcılığı artırması (% 10,5) diğer önemli katkılar olarak değerlendirmektedir.

Tablo 17. Öğrenci topluluklarına katılmıyorsanız nedenleri?

	Kalecik MYO		Bayramiç MYO		Arslanbey MYO		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Bilmiyorum	40	36,4	98	46,9	36	50,7	174	44,6
Böyle bir faaliyet MYO’da yok	39	35,5	64	30,6	14	19,7	117	30,0
İlgimi çekmiyor	12	10,9	27	12,9	3	4,2	42	10,8
Zamanım yok	19	17,2	21	9,6	18	25,4	57	14,6

Tablo 17 incelendiğinde öğrencilerin topluluklara katılmama nedenleri arasında toplulukları bilmemeleri (% 44,6) ve/veya öğrencisi oldukları MYO’da öğrenci toplulukları ile ilgili faaliyet bulunmaması (% 30) iki temel unsur olduğu tespit edilmektedir. Öğrencilerin % 14,6’sı “zamanım yok” derken, % 10,8’i ise öğrenci topluluklarının ilgisini çekmediğini belirtmiştir.

Tablo 18. MYO’da aktif bir öğrenci topluluğu olsa katılır mısınız?

	Kalecik MYO		Bayramiç MYO		Arslanbey MYO		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Katılmak isterim	46	41,8	85	40,7	31	43,7	162	41,5
Araştırmak isterim	37	33,6	73	34,9	25	35,2	135	34,6
İlgimi çekmez	27	24,6	51	24,4	15	21,1	93	23,9

Tablo 18 incelendiğinde, öğrencilerin % 41,5’i öğrencisi oldukları MYO’da aktif bir öğrenci topluluğu bulunması halinde katılmak istediğini belirtirken, % 23,9’u ise ilgisini çekmediğini belirtmiştir.

Sonuçlar

2014–2015 eğitim-öğretim yılında öğrenim gören 390 öğrenciye 18 sorudan oluşan bir anket dağıtılarak, araştırmanın temel verileri elde edilmiştir. MYO öğrenci ebeveynlerinin eğitim durumları ile ilgili

çalışmamızda elde olunan bulgular diğer çalışmalar ile paralellik taşımaktadır (Keçer ve diğerleri, 2007; Kurtaslan ve diğerleri, 2007). Bu bağlamda belirlenen düşük eğitim düzeyinin, ebeveynlerin çocuklarının sosyal sorumluluk bilincinin oluşturulmasında ve/veya davranış biçimi haline getirilmesinde deneyim sağlayan öğrenci topluluklarına katılımı teşvikde yetersiz kalmalarının nedeni olduğu öngörülmektedir. Araştırma bulgularına göre MYO öğrencilerinin çoğunluğunun (% 53,6) ilçe, köy ve beldelerden geldiği ve % 81,6'sının iki ve/veya daha fazla kardeşe sahip olduğu belirlenmiştir. Çalışmayan öğrenci ebeveyn (anne ve baba) oranının (% 86,9) ve eğitim gören kardeş sayısının yüksek bulunması ile eğitimleri süresince özel yurt veya kiralık evde barınmak zorunda olmaları (% 58,5) ve bursluluk oranlarının düşük olması (% 12,8) MYO öğrenci profilindeki maddi yetersizliklere işaret etmektedir. Çoğunlukla ilçelerde faaliyet gösteren MYO'lar öğrencilerin ders dışı aktivitelerinin değerlendirebilmeleri için yetersiz koşullara sahiptir. Boş zaman olarak değerlendirilen ders dışı zaman çift yönlü olup; sanat, müzik ve bilimden zevk alma, sağlık, kuvvet ve yeteneklerin geliştirilmesi ve yaratıcılığın açığa çıkmasını sağlayabileceği gibi, bunların tam tersine başboşluk, sıkıntı, bunalım ve düzensizliği de doğurabilen zaman dilimidir (Zorba ve diğerleri, 2001). Bu zamanın değerlendirilmesi (rekreasyon aktiviteleri), bireysel veya grupla, bireyin istediği yaratıcı ve/veya kültürel faaliyetlere katılarak yenilenmesini, zevk ve doyum almasını sağlayan etkinliklerdir. Bireylerin rekreasyonel aktivitelerini belirlemede sosyokültürel faktörlerin yanı sıra sosyoekonomik faktörler de önem taşımaktadır (Ersoy ve Güldemir, 2008). Bu bağlamda kısıtlı ekonomik koşullara sahip MYO öğrencilerinin ilçelerde katılabilecekleri rekreasyon aktiviteleri göz önünde bulundurularak değerlendirildiğinde; öğrenci topluluklarına MYO'larda yüklenen anlam artmaktadır. MYO öğrencilerinin bağlı buldukları üniversitede ve MYO'daki öğrenci toplulukları ile ilgili farkındalık düzeylerinin çok düşük (sırasıyla % 8,7 ve % 5,4) bulunması ise toplulukların MYO'lardaki durumunun net bir fotoğrafını vermektedir. Bununla beraber söz konusu üniversitelerin aktif öğrenci toplulukları olmakla birlikte topluluklarla ilgili üniversiteler genelinde ortaya çıkan hem toplulukların organizasyon yapısından hem de üniversite yönetimi, öğrencileri ve diğer topluluklarla ilişkilerinden kaynaklanan ortak sorunlar söz konusudur. Toplulukların özerk, organize ve tanımlı bir yapıya sahip olmaması ve öğrencilerin örgütlenme ve yönetim becerilerindeki eksikler kulüp işleyişinde sıkıntılara neden olmaktadır. Değişen yönetimlerle birlikte yapılan işlerin kapsamının ve kalitesinin değişmesine bağlı olarak ise öğrencilerin hızla benzer alanlarda farklı topluluklar kurması ve aynı alanda faaliyet gösteren toplulukların suni olarak artması gözlenmektedir. Pek çok üniversitede, aynı ve/veya benzer alanda faaliyet gösteren birden fazla topluluk bulunmakta ancak bu topluluklar arasında yeterli iletişim ve işbirliği bulunmadığı görülmektedir. Toplulukların bu yapısal sorunlarının yanı sıra bütçe ve finansal konulara ilişkin de ciddi sıkıntıları bulunmaktadır. Yukarıda sayılan tüm sıkıntılara karşılık toplulukları, öğrencilerin farklı toplumsal konulara ve önceliklere yönelik çalışmalarını yapıldığı, kendi karar ve katılım süreçlerinin yürütüldüğü sistemler olarak önemseyen üniversite yönetimleri, toplulukların çalışma alanlarının genişlemesine ve gerekli desteği bulmalarına katkı yapmaktadır (Anonymous, 2013). Bununla beraber toplulukların güçlenmesinde üye altyapılarını güçlendirmeleri ve farklı öğrenci profillerine ulaşmaları da önemli unsurlardır. Bunun en temel yolu da kendilerini ve faaliyetlerini doğru, yaygın ve uygun bir biçimde tanıtmalarına bağlıdır. Pek çok kulüp etkin tanıtım faaliyetleri yürütemediğinden az sayıda üyeyle çalışmalarını yürütmektedir. Çalışma verileri değerlendirildiğinde topluluk faaliyetlerinin duyulmasında arkadaş ortamı ve topluluk faaliyetlerinin kendisi (sırasıyla % 23,5 ve % 15,4) etkili iki tanıtım aracıdır. Ancak, öğrencilerin %31,5'nin topluluk faaliyetlerinden haberinin olmaması önemli bir veridir. Bununla beraber elde olunan sonuçlara göre MYO'da topluluk tanıtımında zayıf bulunan (web % 7,8 ve akademik danışman % 8,5) unsurların güçlendirilmesi ile katılımın artırılacağı öngörülmektedir. Aynı sonuçlara göre MYO öğrencilerinin, toplulukların en önemli çıktıkları arasında sosyal paylaşımı ve duyarlılığı artırması ile ifade özgürlüğünü geliştirmesi olarak görmeleri, takım çalışmasının yürütüldüğü ve iletişim, liderlik ve proje yürütme becerilerinin güçlendirildiği, demokratik tartışma ile uzlaşma geleneğinin geliştirildiği deneyimler sunan öğrenci topluluklarının beklenen sonuçlarıyla uyumlu bulunmuştur. Öğrencilerin üniversite genelinde aktif olan topluluk faaliyetlerini bilmediklerini (% 44,6) veya MYO'da böyle bir faaliyetin bulunmadığını (% 30,0) ifade etmelerinin nedeni olarak üniversite ve MYO yönetimlerinin öğrenci topluluk faaliyetlerine karşı ilgi ve teşviklerinin yetersiz olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Buna karşılık öğrencilerin büyük bir kısmı topluluklara katılmak (% 41,5) veya araştırmak (% 34,6) istediklerini ifade etmektedirler. Elde olunan tüm bu veriler değerlendirildiğinde MYO'ların öğrenci toplulukları bakımından önemli bir potansiyeli barındırdıkları, buna karşılık ise MYO'larda ciddi bir zaafiyet bulunduğu düşünülmektedir.

Üniversite öğrenimi, bireylerde yıllar boyu devam edecek davranış biçimlerinin olduğu en önemli süreçtir. Bu süreçte elde edilecek her pozitif davranış bireyi akademik başarı ve mutluluğa taşımada bir adım daha ileriye götürecektir. Bireyler için farklı bir dünya oluşturan ve karşılaşılan zorlukları yenmek için çeşitli deneyimler kazandıran topluluk çalışmaları aynı zamanda üniversite öğrencileri için akademik eğitimin bir parçası olarak da yer almalıdır. Üniversite ve MYO yönetimlerinin, eğitimlerini ilçelerde devam ettirmekte olan ön lisans öğrencilerinin hem boş zamanlarını değerlendirmede olumlu bir alternatif sunan hem de kişisel

gelişimlerine katkıda bulunacak öğrenci topluluklarına katılımı etkili tanıtım faaliyetleriyle sağlaması/arttırması ve gerek organizasyonel gerekse finansal sorunlara çözüm üreterek topluluk faaliyetlerinin sürdürülebilirliğine destek olması gerekmektedir.

KAYNAKÇA

- Anymous, 2013. "Üniversitelerde Sosyal Sorumluluk ve Sosyal Girişimcilik Pilot Projesi", Toplum Gönüllüleri Proje Raporu, 64 sayfa.
- Ersoy, S., Güldemir, O., 2008. Üniversite Öğrencilerinin Boş Zamanlarını Değerlendirme Faaliyetlerinin Sosyoekonomik Boyutu Üzerine Bir İnceleme. 17. *Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi*, 01-03 Eylül, Sakarya.
- Keçer, Ö., Çabuk, G., Cengiz, A. P., Aydın, A. 2007. Akdeniz Üniversitesi Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Sosyal Profili ve Sorunları. 4. *Ulusal Meslek Yüksekokulları Sempozyumu*, 14-16 Mayıs, İzmir, s:14-20.
- Kurtaslan, T., Çetinkaya, Ö., Çolakoğlu, E. B., Yazıcı, A. 2007. Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Meslek Seçiminde Etkili Olan faktörler ve Seçtikleri Mesleklere Bakış Açıları. 4. *Ulusal Meslek Yüksekokulları Sempozyumu*, 14-16 Mayıs, İzmir. s: 50-53.
- Zorba, E., Konukma, F., Mollaoğulları, H., Ağılönü, A. 2001. Muğla Üniversitesi Öğretim Elemanları ve İdari Personelin Hayat Tarzı, Aktivite Düzeyleri, Antropometrik ve Fiziksel Uygunluk Seviyelerinin Belirlenmesi. 3. *Uluslararası Akdeniz Spor Bilimleri Kongresi*, Muğla, s:35-40.